



Instytut Badawczy Leśnictwa, Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3, 05-090 Raszyn
e-mail: zin@ibles.waw.pl www.ibles.pl

Rosja inwestuje w leśnictwo

Rosja planuje zainwestować do 2020 r. w realizację państwowego programu „Rozwój leśnictwa 2012-2020” 472,5 mld rubli (około 11,3 mld €), w tym z budżetu Federacji 270 mld rubli (6,5 mld €). Pozostała część zostanie sfinansowana z regionalnych budżetów. Podstawowym celem tego programu jest zwiększenie rocznego pozyskania drewna do 2020 r. do wysokości 270 mln m³ z obecnego poziomu 180 mln m³ przy etacie wynoszącym 550 mln m³. Będzie to wymagało m.in. wybudowania 7 tys. km dróg leśnych.

Realizacja powyższego programu obejmuje trzy fazy. W pierwszej fazie (2012-2014) nacisk zostanie położony na uregulowanie kwestii ochrony lasów przed pożarami i innymi szkodliwymi czynnikami. Zwiększy to powierzchnię lasów objętych nadzorem o 400 mln ha rocznie. W drugiej fazie (2015-2017) nastąpi usprawnienie warunków dzierżawy lasów oraz ich hodowli, zwłaszcza odnowienia. W tym celu utworzonych zostanie 27 centrów produkcji materiału sadzeniowego o rocznej wydajności 110 mln sadzonek. Przedmiotem trzeciej fazy (2018-2020) będzie modernizacja państwowej służby inwentaryzacji lasów oraz badań leśnych.

Źródło: *Holz-Zentralblatt*, Nr. 46/2011

A. K.

Chińsko – szwedzka współpraca

15 października 2011 roku Chińskie Lasy Państwowe i Federacja Szwedzkich Właścicieli Lasu podpisały porozumienie o współpracy we wdrażaniu reformy własności leśnej w Państwie Środka. Ma ona na celu poprawę zarządzania zasobami leśnymi z korzyścią dla społeczeństwa i środowiska naturalnego. Najważniejsze założenia reformy to: zabezpieczenie praw własności gruntów na podstawie certyfikatów uznających prawa użytkownika do określonego obszaru lasu na okres 70 lat (certyfikaty mogą być dziedziczone i sprzedawane), prawo do rozporządzania swoim lasem w ramach obowiązujących aktów prawnych, dobrowolne uczestnictwo w stowarzyszeniach właścicieli lasu, spółdzielniach leśnych i spółkach zajmujących się usługodawstwem leśnym. Las i drzewa mają stanowić dla ich właścicieli realną wartość, co ma zachęcać do

inwestowania w zarządzanie i sadzenia nowych drzewostanów. Ma to poprawić socjalno – ekonomiczną sytuację obszarów wiejskich.

Determinacja Chińczyków, aby zdecentralizować zarządzanie lasami może zainspirować inne kraje o zbliżonym modelu leśnictwa, który często skutkuje złym stanem lasów.

Jednym z zadań partnerów ze Szwecji jest transfer doświadczeń w zakresie organizowania stowarzyszeń i wspólnot leśnych w celu zapewnienia większej efektywności gospodarki leśnej.

Źródło: <http://www.nordicforestry.org>

W. G.

Reforma lasów państwowych w Turynii

Parlament Turynii w październiku 2011 r. przyjął ustawę o reformie państwowej administracji leśnej, zgodnie z którą dotychczasowe landowe gospodarstwo leśne zostanie z dniem 1 stycznia 2012 r. przekształcone w przedsiębiorstwo w formie zakładu prawa publicznego o nazwie: „Thüringenforst”. Minister leśnictwa Turynii powiedział w związku z tym: „obecnie jest już wolna droga do nowoczesnego zarządzania lasami”. Przyszłe przedsiębiorstwo będzie administrowało powierzchnią ok. 190 tys. ha i będzie zatrudniało łącznie 1600 pracowników oraz liczyło 28 urzędów leśnych (w przybliżeniu nasze nadleśnictwa) i 299 rewirów leśnych (nasze leśnictwa). Zakres jego zadań będzie obejmował: prowadzenie gospodarki leśnej w lasach landowych, gospodarki łowieckiej i rybackiej, a także część zadań administracji ministerstwa.

Źródło: *AFZ-Der Wald*, 21/2011

A. K.

Unia Europejska wspiera badania nad ekosystemami leśnymi

Instytut Polityki Leśnej i Środowiskowej Uniwersytetu we Freiburgu (Badenia-Wirtembergia) został naukowym koordynatorem nowego zespołu badawczego „Europejska polityka leśna”, utworzonego dla realizacji programu o nazwie „Integral” (Future – oriented management of European forest landscapes; przyszłościowe zarządzanie

Europejskim krajobrazem leśnym). Program ten wspierany jest finansowo na kwotę 7 mln € ze środków 7. Ramowego Programu Badań, z czego na Freiburg przypada 855 tys. €. Realizacja programu „Integral” rozpocznie się z początkiem 2012 r. i będzie trwała 4 lata. Jego stroną administracyjną poprowadzi Szwedzki Uniwersytet Rolniczy (SLU). Głównym celem projektu są badania różnic między polityką leśną i rolną oraz praktyką rolniczego użytkowania gruntów w Europie, a także określenie możliwości ich redukcji, wraz z konfliktami społecznymi na tym tle. Źródłem konfliktów są różne oczekiwania społeczne względem produkcyjnych i publicznych (ochronnych) funkcji ekosystemów leśnych. Przedmiotem badań będą także polityczne, społeczno-ekonomiczne, ekologiczne i techniczne aspekty zagospodarowania europejskich krajobrazów w aspekcie trwałego użytkowania i ochrony ekosystemów leśnych. Z metodycznego punktu widzenia projekt powinien przyczynić się do rozwoju metod sterowania politycznymi procesami dotyczącymi oczekiwań względem funkcji lasu. Wymagać to będzie połączenia ilościowych kryteriów i ocen oraz modelowania decyzji z metodami jakościowej analizy i badaniami prognostycznymi.

Źródło: Holz-Zentralblatt, 45/2011

A. K.

Przedstawicielstwo leśników w UE

W trakcie dyskusji nad przygotowaniem nowej wspólnotowej „Strategii dla lasu”, Unia Leśników Europejskich (UEF) stwierdziła, że w przyszłości powinna znacznie wzrosnąć rola leśników we Wspólnocie. W trakcie drugiego spotkania w Brukseli grupy pracującej nad przyszłością „Strategii dla lasu”, UEF przedstawiła Komisji Europejskiej i Generalnej Dyrekcji Rolnictwa żądanie mianowania oficjalnych sprawozdawców z zakresu leśnictwa. Dotychczas w unijnej „Strategii dla lasu” były uwzględniane interesy publiczne, pomijane zaś interesy ludzi zatrudnionych w leśnictwie.

Źródło: AFZ-Der Wald 21/2011

A. K.

Odkrycia nowych gatunków stanowią dla nich zagrożenie

Również w dzisiejszych czasach odkrycia nowych gatunków nie należą do rzadkości - corocznie opisywane są tysiące nieznanych wcześniej dla nauki roślin i zwierząt. Jednak dla wielu z nich, paradoksalnie, może to skończyć się tragicznie. Ujawnienie dokładnej lokalizacji występowania gatunku, co jest powszechnie stosowaną praktyką w trakcie dokonywania opisu, wiąże się z ryzykiem jego wytopienia. Szczególnie zagrożone są pod tym względem płazy i gady, chętnie nabywane do domowych terrariów przez kolekcjonerów i hodowców. Dobrym przykładem może być azjatycka salamandra *Paramesotriton laoensis*, odkryta i opisana dopiero w 2002 roku na terytorium Laosu. Wkrótce po opublikowaniu

artykułu, zawierającego między innymi dane o miejscu występowania gatunku, rozpoczęło się wylapywanie tych płazów na handel. Podobny los spotkał indonezyjskie żółwie *Chelodina mccordi* oraz występujące w południowych Chinach gekony *Goniurosaurus luii*. W ostatnim przypadku cena osiągnęła poziom 2 tys. dolarów za sztukę, toteż w krótkim czasie jaszczurki te zostały doszczętnie wytępione w areale swego pierwotnego występowania.

Obecnie naukowcy coraz częściej utrzymują miejsca bytowania nowych gatunków w tajemnicy. Równoległe z publikacją zawierającą opis taksonu, tworzone są plany jego ochrony. Działania takie podjęto już dla odkrytego w 2011 roku w Tanzanii węża *Atheris matildae*. Jedyna znana populacja tego gatunku występuje na obszarze lasu o powierzchni niespełna 100 km² i jest skrajnie zagrożona wyginięciem. Oprócz objęcia tajemnicą tej lokalizacji kilka osobników schwytanych w środowisku naturalnym przeznaczono do hodowli, a uzyskane potomstwo zostanie przekazane bezpłatnie hodowcom. W ten sposób naukowcy mają zamiar zapobiec wylapywaniu dziko występujących osobników oraz obniżyć ich cenę w handlu.

Źródło: <http://news.mongabay.com>

T. J.

Kwaśne deszcze nadal groźne

Wszyscy pamiętamy z lat 80-tych problemy zamierania lasów, których jednym z głównych powodów były kwaśne deszcze. Wydawać by się mogło, że zagrożenie to odeszło do lamusa. Tymczasem to właśnie kwaśne deszcze są odpowiedzialne za zmniejszanie się populacji klonów cukrowych w regionie Wielkich Jezior.

Przez ostatnie 40 lat zjawisko to obserwowano głównie w obszarach o ubogich w wapń glebach wykształconych z granitów. Uważano natomiast, że lasy klonowe rosnące na glebach o relatywnie wysokim odczynie mają zapewniony wystarczający bufor zabezpieczający przed niekorzystnymi zmianami chemizmu. Jednakże ostatnie badania udokumentowały nowy mechanizm działania imisji, równie szkodliwy dla lasów. Okazuje się, że nadmiar azotu, pochodzący z opadów spowalnia aktywność mikroorganizmów i rozkład liści opadłych na dno lasu. Powoduje to powstawanie zwartej warstwy materii organicznej, stanowiącej fizyczną barierę dla siewek. Nie mogą się one prawidłowo ukorzenić i mogą mieć problemy z przebicciem się pędów ponad grubą warstwę ściółki. Na powierzchniach badawczych o zwiększonej depozycji azotu już po roku liczba siewek zmniejszała się ponad 10-krotnie w porównaniu do miejsc z niewielką depozycją. Prawidłowość ta nie była jak dotąd badana i opisana, prawdopodobnie ze względu na pośredni i długofalowy wpływ jaki wywiera na las. Problem nie jest widoczny od razu – drzewostany pozostają w dobrej kondycji zdrowotnej, jednak w perspektywie trwałości lasu opisany mechanizm stanowi poważne zagrożenie. Badania będące podstawą tak postawionych wniosków są efektem 17 lat pracy zespołu badawczego z University of Michigan.

Depozyt azotu z zanieczyszczeń atmosferycznych systematycznie wzrasta i oczekuje się, że w końcu bieżącego stulecia ulegnie podwojeniu.

Źródło: www.sciencedaily.com

I.P.

Kornik drukarz pod Moskwą

W lasach Obwodu Moskiewskiego likwidowane są szkody spowodowane przez kornika drukarza. Całkowita powierzchnia lasów iglastych przekracza w obwodzie 300 tys. ha, z czego ponad połowę stanowią świerczyny w wieku rębny i przeszlorębny, znajdujące się w grupie największego ryzyka ataku ze strony chrząszcza. Najbardziej uszkodzone są lasy w zachodniej części regionu. W większości przypadków w następstwie żeru owada stosowane są cięcia sanitarne, niekiedy o charakterze cięć zupełnych. Cięcia będą prowadzone całą zimą, aby zmniejszyć zagrożenie w roku następnym.

Źródło: <http://www.rosleshoz.gov.ru/media/news>

W. G.

Nowy park narodowy w zachodniej Afryce

Gola Rainforest National Park (GRNP) – tak brzmi oficjalna nazwa parku narodowego na terenie zachodnioafrykańskiego Sierra Leone, utworzonego przez rząd tego państwa w grudniu 2011 r. Park położony jest w południowo wschodniej części kraju i zajmuje powierzchnię ponad 71 tys. ha. Powstał z połączenia trzech, istniejących już wcześniej, rezerwatów leśnych. Pomimo statusu ochronnego panującego formalnie na tym terenie od wielu lat, faktycznie duża część obecnego obszaru parku podlegała presji związanej z wyciekami lasów oraz wydobyciem złota, diamentów i rud żelaza. Park jest ostoją kilkuset gatunków ptaków, w tym kilkunastu zagrożonych wymarciem. Żyją tu również szympansy, hipopotamy karłowate i niewielka populacja słoni leśnych.

Warto zaznaczyć, że Sierra Leone to jedno z najbardziej zagrożonych państw świata, do niedawna nękane wojną domową, głodem i plagą chorób. Władze kraju liczą jednak na korzyści podobne do płynących dla państw podejmujących podobne inicjatywy w ramach programu REDD (redukcja emisji pochodzących z wylesiania i degradacji).

Źródło: <http://news.mongabay.com>

T. J.

Klimat nie dla orzechów

Ciepłe i coraz suchsze lata oraz ekstrema hydrologiczne mogą stanowić zagrożenie dla orzechów (*Juglans* ssp.) rosnących w południowych stanach USA. Sytuacja wydaje się być poważna, jako że gatunki te są istotnym składnikiem drzewostanów, cenionym tak ze względu na jadalne owoce, jak i drewno. Stanowi ono około 15%

rynku drzewnego w stanie Indiana, podobnie duże znaczenie ma także w Kalifornii. W przemyśle drzewnym południa USA to najistotniejszy z gatunków liściastych.

Badacze zajmujący się fizjologią drzew odkryli niedawno, że orzechy są szczególnie wrażliwe na wszelkie zmiany związane z warunkami klimatycznymi. To gatunki stenotopowe, tzn. o bardzo wąskim zakresie tolerancji, i silnie związane z siedliskami o umiarkowanej wilgotności. Już dziś można obserwować pewne oznaki zmniejszania się populacji, a według naukowców dalsze zmiany klimatyczne mogą być krytyczne dla jej przetrwania. Orzechy są także wrażliwe na zimno – do tego stopnia, że w niekorzystnych warunkach rozwijają liście niemal miesiąc później niż inne drzewa w ich otoczeniu. Chroni je to przed późnymi przymrozkami, które są zabójcze nie tylko dla młodych pędów, ale i całych drzew. Remedium na obserwowane i przewidywane problemy ma być specjalny program hodowlany, prowadzony przez Purdue University, polegający na identyfikacji osobników o ponadprzeciętnej odporności. Szczególną uwagą naukowców cieszą się nasiona i siewki, jako prawdopodobnie lepiej dostosowane do zmieniających się warunków niż dorosłe drzewa. To właśnie one mogą być pierwszym pokoleniem wyselekcjonowanym w kierunku większej tolerancji na warunki stresowe.

Źródło: <http://www.sciencedaily.com>

I.P.

CILP po rosyjsku

Nowa agencja informacyjna «GreenPress» jest pierwszą tego typu jednostką na poziomie federalnym. Jej zadaniem jest codzienne informowanie o funkcjonowaniu rosyjskich Lasów Państwowych, przemysłu drzewnego i pokrewnych gałęzi, a także o nowościach z zakresu ekologii, nauk leśnych i edukacji leśnej.

Odbiorcami informacji mają być: kadra kierownicza oraz pracownicy przedsiębiorstw leśnych i drzewnych, organów administrujących lasami, pracownicy uczelni i techników leśnych, a także naukowcy, pozarządowe towarzystwa leśne, organizacje ekologiczne i wszyscy zainteresowani tą tematyką.

Agencja uruchomiła forum dyskusyjne poświęcone aktualnym problemom leśnictwa. Na stronach internetowych jest także dostępna baza aktów prawnych związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej w Rosji. Jednostka dysponuje również własnym bankiem fotografii oraz materiałami video zamieszczanymi w internecie. Wszystko można na bieżąco śledzić pod adresem <http://greenpressa.ru>.

Źródło: <http://www.rosleshoz.gov.ru/media/news>

W.G.

Informacje opracowali:

W. G. – Wojciech Gil
T. J. – Tomasz Jaworski
A.K. – Andrzej Klocek
I.P. – Izabela Pigan